

КОНСПЕКТ

За изпита по "ПАРКОВА И ЛАНДШАФТНА АРХИТЕКТУРА"
специалност АРХИТЕКТУРА, III курс
ОКС – „магистър”, учебна 2022/2023 година, семестър – V (пети)

Първа част - История на градинското и парковото изкуство

1. Същност на ландшафтната архитектура - ландшафтно планиране, ландшафтно проектиране, ландшафтен дизайн. Поява на градинското и парковото изкуство. Сходства и различия с останалите изкуства. Източници на информация.
2. *Асирия и Вавилония*. Пейзаж, култура, архитектура и изкуство. Висящи градини. Затворени паркове. Принос в развитието на парковото изкуство. Съвременни образци на градинското и парковото изкуство, повлияни от Древността – „Висящите градини на Хайфа”, гр.Хайфа, Израел – ландшафтен анализ.
3. Древен *Египет*. Природни условия, архитектура, религия, естетика. Жилищни градини – основни елементи, принципи на композиция. Дворцови паркове. Алея на свинкосовете. Двустранна симетрична паркова композиция. Геометричната планировка на „Голдън Гейт парк”, Сан Франциско.
4. Древна *Гърция*. Периоди в развитието на гръцката култура. Развитие на градовете и на древногръцката архитектура. Вилни градини, обществени паркове. Нимфеи, хероони, агори, хиподроми, гимназиуми. Нимфеумът в двореца в Балчик. Паркът „Тиргартен” в Берлин.
5. Древен *Рим*. Развитие и упадък на Римската империя. Вилни градини (урбана, субурбана, рустика и фруктоария), дворцови резиденции. Вила Туски, Вила Лаурециум, дворецовата резиденция на Адриан. Принципи в развитието на градинското и парковото изкуство. Паркът „Рено” – Франция – съвременни тенденции.
6. Парковото изкуство в Далечния и Близкия Изток. Ислямът в Западна Азия. *Византия*. Западна експанзия на Исляма - *Испания*. Образците на градинското и парковото изкуство – Алхамбра, Генералиф. Характерни особености на испанските градини. Паркът „Ретиро” в Мадрид – класика в съвремението.
7. Парковото изкуство в *Индия и Персия*. Комплексите Тадж Махал, Лахор, Шалимар, Агра, Исфахан. Използване на основните елементи на ландшафтната архитектура – вода и водни елементи, дървета и цветя. Люксембургската градина в Париж – съвременната класика в парковото изкуство.
8. Развитие на градинското и парковото изкуство по времето на феодализма в *Китай*. Отражение на философията и религията върху изкуството и парковата архитектура. Типология на пейзажа - идиличен, смеещ се, застрашаващ. Основни елементи на парковете и градините. Принципи на композиция. Създаването на нов пейзажен стил и влиянието му върху европейското парково изкуство. Стенли парк – Ванкувър, композиционна характеристика.
9. Парковото изкуство в *Япония*. Философия и изкуство. Хълмисти и равнинни паркове. Видове градини - скална, водна, на литераторите, на чая. Жилищната

градина. Значение на отделните елементи в композицията на парковете и градините и съчетаването им. Градината Рикиуиген в Токио, парк Бункуоку – съвременното японско паркоустройство.

10. Общи тенденции в развитието на културата, архитектурата, на градските ансамбли и на градовете по време на *Средновековието*. Средновековни градини и паркове. Манастирски, университетски и частни градини. Специфични особености и основни компоненти. Влиянието на паркът „Емирга“ в Инстамбул. Парк „Херастру“ – Букурещ.
11. *Ренесанс* в Италия. Философия, ландшафт, архитектура. Развитие на изкуствата и връзката им с парковото изкуство. Характерни особености на градовете, на градските ансамбли и пространства. Флоренция и Рим. Характеристика на ренесансовите градини. Вила Боболи, вила Д’Есте и вила Ланте. „Кралски парк“ – Монреал и „Балбоа парк“ в Сандиего – ренесансов отзвук в съвременната планировка.
12. *Барок* в Италия. Особенности на бароковите градини. Развитие и промяна на композиционните принципи. Вила Алдобрандини, вила Албани и Вила Гарцони. Сравнителен анализ между ренесансовите и бароковите градини на Италия.
13. Градинско и парково изкуство във *Франция* по времето на Ренесанса. Въздействие на обществения, политическия и културния живот върху развитието на парковото изкуство. Дворцови градини. Люксембургската градина. Дворецът Шантии и дворецът Шарлевал.
14. Парковото изкуство във *Франция* по времето на класицизма. Разцвет на френския парков стил и значението му за развитието на парковото изкуство. Во льо Виконт, Версай, Големият Трианон, Марли. Бележити творци на парковото изкуство. Творчеството на Льо Нотр. Композиционна характеристика и паркоустройствен анализ на образците на класицизма. Принципи в парковото изкуство.
15. Ренесанс в Европа. **Испания**, (Дворецът Алказар в Севиля, Ескориал) **Германия** - дворцова градина Хайделберг, дворецът Херенхаузен, Вилхелмское, Нимфенбург, Сан Суси, Цвингер. **Англия** -Хамптън Корт, Уилтън Хауз, Чатворст, паркът Брамън. **Австрия** - Шьонбрун и Белведере. Сравнителен анализ на изградените ренесансови паркове. Характерни особености. Композиционни схеми и скици на разглежданите образци на парковото изкуство.
16. Развитие на пейзажния парк. Влиянието на източната култура върху парковото изкуство в Европа. **Англия** - Уилям Кент, Ланселот Браун, Хъмфри Рептън. Парковете Стоу, Кю, Шефилд, Бленхайм, Шръбленс, Хайд парк и Сент Джеймс. Пространствен и композиционен анализ. Схеми на композицията и зонирание.
17. Парковото изкуство през XIX в. **Северна Америка**. Централният градски парк. Известни творци на парковата и ландшафтна архитектура и приносят им за съвременното развитие на парковете. Централният парк в Ню Йорк и в Чикаго. Пренасянето на историческите традиции в съвременните паркове.
18. Градинско и парково изкуство в **Русия** *Раннофеодалният* период. Кремли и манастири. Извънградски вили, увеселителни градини. **Руски Барок**. Композиционни принципи при изграждане на парковете. Парковете Пушкин, Петродворец, Павловск. Парковото изкуство в Украйна, Кавказ и Крим. Останкино, Архангелское. Характерни особености на парковото изкуство в Русия през XIX и XX век. Композиционен анализ и структурно-аналитични схеми в развитието на парковото изкуство в Русия.

19. Градинско и парково изкуство в **България**. Периоди в историческото развитие на България и отражение върху развитието на градовете. Пейзаж, наследство, влияния на различни култури. **Българско Възраждане**. Изграждане на градовете и връзката им с ландшафта. Жилищни градини, манастирски комплекси. Развитие на парковото изкуство в **България след Освобождението**. Резиденции, градски, крайградски, крайречни и морски паркове в големите градове - София, Варна, Бургас, Русе, Стара Загора, Пловдив, Видин и др. Съвременни тенденции в развитието на парковото изкуство у нас. Влияние на европейското парково изкуство в изграждането на парковете – резиденции – „Евксиноград” – Варна и „Варна” – София (композиционен анализ).

Втора част - Теория на парковата и ландшафтна архитектура

1. Композиционни принципи в ландшафтната архитектура. Геометрични, пейзажни и смесени композиции. **Колорит** в парковата композиция. Въздействие на цветовете, колоритни съчетания и композиции. Елементи, участващи в изграждането на колоритната композиция. **Паркова перспектива** - въздушна, светлинна, колоритна. Светлосенки. Въздействие на сезоните, състоянието на времето и денонощието.
2. Основни компоненти в ландшафтната архитектура. **Растителност**. Функции на растителността. Фитобиологични особености и архитектоника на дървесната и храстовата растителност - стъбло, корона, листа, цветове, плодове, възраст. Дендрологична и композиционна характеристика на растителността. Иглолистна и широколистна растителност. Дървесна, храстова, тревна и цветна растителност. Групиране на растителните видове – принципи и композиционни схеми.
3. Основни компоненти в ландшафтната архитектура. **Релеф и релефни форми**. Равнинни, конкавни и конвексни релефни форми. Функции на релефните форми, проучване на релефа, принципи на проектиране. Геопластика на терена. Обработка на земната повърхност. Настилки – материали, принципи за художествено изграждане, връзка с околните елементи – архитектурни, структурни, водни и тревни площи и др.
4. **Вода и водни елементи**. Функции на водата в парковете и градските пространства. Изкуствени и естествени водни площи и течения. Водни елементи - фонтани, каскади, водопади, водни завеси, кладенци, чешми, поилки и др. Принципи за проектиране, използвани материали, съчетание с останалите елементи на ландшафтната архитектура.
5. **Алейна мрежа** . Предназначение, въздействие. Геометрична, пейзажна и комбинирана алейна мрежа. Видове алеи – главни и второстепенни, събирателни, обиколни, обслужващи, пътеки и др. Принципи за проектиране, съчетаване с останалите компоненти в ландшафтната архитектура. Оразмеряване.
6. **Обзавеждане на парковете и откритите градски пространства** – пейки, маси, съоръжения за игра, кошчета за смет, поилки и хранилки, мостове и съоръжения, табели за визуална комуникация, осветителни тела. Разположение, материали, колорит, оразмеряване, принципи за проектиране. Композиционни схеми.
7. **Структурни елементи в ландшафтната архитектура**. Стълби, рампи, тераси, изгледни площадки, подпорни стени, огради, входове, перголи,

трейажи, серпентини. Основни функции и разположение в парковете и откритите пространства. Принципи за проектиране, метериали, оразмеряване.

8. **Скулптурна и декоративна украса в парковете.** Монументална, портретна и декоративна скулптура. Принципи на композиция, материали, въздействие. Връзки с останалите компоненти на ландшафтната архитектура - релеф, растителност, вода, алейна мрежа. Съвременни тенденции и инсталации в ландшафта.
9. **Парково осветление.** Основни изисквания към парковото осветление. Видове осветителни тела. Разположение, принципи на композиция. Осветление на различните компоненти на средата – алейна мрежа, централни входове, водни площи, растителни групи, скулптурни и монументални композиции и др. Художествено осветление. Примери.
10. **Зелената система на градовете.** Фактори, влияещи върху зелената система на градовете. Елементи на зелената система. Видове зелени системи. Видове градски и крайградски паркове. Озеленяване на селищата. Видове зелени площи според предназначението им. Принципи на планиране и проектиране. Нормативни изисквания.

ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Кулелиев, Й. 2007. История на градинско-парковото изкуство. С.,
2. Кулелиев, Й. (1992) Паркоустройване на населените места, С.,
3. Горохов, В., Лунц., Л. (1985) Парки мира. М.,
4. Саймондс, Д. (1985) Ландшафт и архитектура. М.,
5. Стойчев, Л. (1985) Паркова и ландшафтна архитектура. С.,
6. Сугарев, Д. (1976) Градинско-парково и пейзажно изкуство С.,
7. Троева, В. Цолова, Г. (1997) Ландшафтно планиране. София, Печатна база УАСГ

ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Георгиев, М. (1982) Ландшафтознание. С.,
2. Делков, Н. (1984) Дендрология. С.,
3. Димов, Х. (1985) Ландшафтна архитектура. С.,
4. Залеская, Л. Е. Микулина. (1979) Ландшафтная архитектура. М.,
5. Панчев, М. (1987) Аграрна паркова и ландшафтна архитектура. С.,
6. Троева, В. (1987) Атракционни паркове. сп. Архитектура 2/1988;
7. Фомина, Л. (1988) Основи на парковото изкуство. С.,
8. Booths, N. (1987) Basic elements of landscape architecture,
9. Clarke E. and Wright G. (1988) English Topiary Gardens.London ISBN 0 297 79298 9;
10. Crowe, S. (1994) Garden Design. Garden Art Press, ISBN 1 870673 08 5;
11. Enge, J.,Schroer, C. (1994) Gartenkunst in Europa. Taschen, Koln 1994, ISBN 3 8228 0402 9;
12. European Garden Design. From Classical Antiquity to the Present day. (2000) Ed. by Toman. R. publ by Konemann. ISBN 3-8290-2289-1;
13. European Landscape Architecture (2006) Ed. by Zoch, P and G. Loschwitz. Edition Topos, Callwey ISBN 3-7667-1655-7;
14. Gardens Encyclopedia. (2001) ed. By Shoemaker, Chicago. ISBN 1 57958 173 0
15. Jellicoe, G. and S. (1975) The Landscape of Man. Shaping the Environment from prehistory to the present day. London,
16. Hiss, T. (1991) The Experience of Place. Vintage.books. ISBN 0-679-73594-1
17. McHoy P. (1988) The Evening Garden. London, ISBN 0 7063 6965 3;
18. Simonds, J. (1983) Landscape Architecture. A manual of site planning and design. 2nd ed. New York, ISBN 0 07 057448 0;

19. The Garden Book. (2000) Phidon. ISBN 0-7148-4489-6;
20. The Oxford Companion to Gardens. (1991) Ed. By P. Goode and M. Lancaster. Oxford, ISBN 0 19 286138 7
21. The Royal Horticultural Society. Gardeners' Encyclopedia. Plants & Flowers. Ed by Chr. Brickell, London, ISBN 0 86318 386 7;
22. Yamashita, M., Bibb, E. In the Japanese Garden. Japan, ISBN 0 912347 80 5;
23. Vidiella, A. (2008) The Source Book of Contemporary Landscape Design. Collins Design. ISBN 978-0-06-153791-2
24. Wines, J. (2000) Green Architecture. Taschen. ISBN 3-8228-6303-3

ИНТЕРНЕТ

СПИСЪК НА ПАРКОВЕТЕ И ГРАДИНИТЕ, ВКЛЮЧЕНИ ЗА ТЕОРЕТИЧЕН И КОМПОЗИЦИОННО-ПРОСТРАНСТВЕН АНАЛИЗ В ИЗПИТНИЯ КОМПЕНДИУМ

1. „**The Australian Garden**” – проектант: „Paul Thompson“, „Taylor Cullity Lethlean Landscape Architecture“
2. „**The Australian Plant Bank Garden**” – проектант: „BVN Donovan Hill“
3. „**The Ravelijn Bridge**” – проектант: „RO&AD Architecten“
4. „**Moses Bridge**” – проектант: „RO&AD Architecten“
5. „**Paprocany Waterfront**” – проектант: „RS+ Robert Skitek“
6. „**Quilapilún Park**” – проектант: „Panorama“
7. „**Millenary Park**” – проектант: „New Directions Landscape Architects“
8. „**Symantec Chengdu Campus**” – проектант: „SWA Group“
9. „**Novo Nordisk Nature Park**” – проектант: „SLA - Stig L. Andersson“
10. „**The Power Station**” – проектант: „Hocker Design Group“
11. „**Green Varnish**” – проектант: „Nomad Studio“
12. „**NEO Bankside**” – проектант: „Gillespies“
13. „**Sishane Park**” – проектант: „SANALarc“
14. „**Zhengzhou Vanke Central Plaza**” – проектант: „Locus Associates“
15. „**Templeuve**” – проектант: „Agence Canopée“
16. „**Ericusspitze**” – проектант: „WES LandscapeArchitecture “
17. „**Eusebiushof Arnhem**” – проектант: „Strootman Landscape Architects“
18. „**Israel Square**” – проектант: „Sweco Architects“
19. „**Købmagergade Shopping Street**” – проектант: „KBP.EU“
20. „**St Johannesplan & Konsthallstorget**” – проектант: „White Arkitekter“
21. „**Vedahaugane**” – проектант: „L J B AS.“
22. „**Ørnesvingen**” – проектант: „3RW Arkitekter“
23. „**Lillefjord Rest-stop**” – проектант: „Pushak“
24. „**Trollstigplatået**” – проектант: „Reiulf Ramstad Architects“
25. „**Askvågen**” – проектант: „3RW Arkitekter, Smedsvig Landskap AS“
26. „**Flydalsjuvet**” – проектант: „3RW Arkitekter, Smedsvig Landskap AS“

27. „**Aurland Lookout**” – проектант: „Todd Saunders & Tommie Wilhelmsen“
28. „**Svandalsfosen**” – проектант: „Haga Grov and Helge Schelderup“
29. „**Sohlbergplassen Viewpoint**” – проектант: „Carl-Viggo Hølmebakk“
30. „**Torvdalshalsen**” – проектант: „70°N Arkitektur“
31. „**The viewing platform above the river Gorge**” – проектант: „Jensen & Skodvin Arkitektkontor“
32. „**Quilotoa Crater Overlook**” – проектант: „Daniel Moreno Flores, Javier Mera Luna, Jorge Andrade Benítez“
33. „**Piazza Nember**” – проектант: „Valeri Zoia and Stradivarie“
34. „**Mathildeplein**” – проектант: „Buro“
35. „**Ladeira da Barroquinha**” – проектант: „Metro Arquitetos“
36. „**Toronto Central Waterfront**” – проектант: „West8 + DTAH“
37. „**Restoration and Refurbishment of the Roman Forum of Empúries**” – проектант: „Lola Domènech, architect in collaboration with the MAC archeologist team“
38. „**Cultural Landscape Path in the Lower Mincio**” – проектант: „Archiplanstudio“
39. „**Fengming Mountain Park**” – проектант: „Martha Schwartz Partners“
40. „**Sunken Garden**” – проектант: „Plasma Studio“
41. „**Sea organ Zadar**” – проектант: „Nikola Bašić d.i.a.“
42. „**Domplein / Utrecht**” – проектант: „Okra“
43. „**Averdung Platz**” – проектант: „Agence Ter“
44. „**Kungsbacka Torg**” – проектант: „White Arkitekter“
45. „**Ornithological Observatory**” – проектант: „Manuel Fonseca Gallego / Architect“
46. „**Canadian Firefighters Memorial**” – проектант: „PLANT Architect Inc.“
47. „**Cap-Rouge Memory Wall**” – проектант: „Plania“
48. „**Memorial Drive Landscape of Memory: Poppy Plaza**” – проектант: „The Marc Boutin Architectural collaborative“
49. „**Memorial to Victims of Violence in Mexico**” – проектант: „Gaeta Springall Architects“
50. „**UNESCO World Heritage Site Abbey Lorsch**” – проектант: „HG merz Architekten“
51. „**Green Road Works**” – проектант: „REDscape“
52. „**Arnhem Central**” – проектант: „Bureau B+B“
53. „**Plaine de Plainpalais**” – проектант: „Atelier Descombes Rampini“
54. „**The Waterfront Promenade at Aker Brygge**” – проектант: „LINK Landskap“
55. „**Wenyng Lake**” – проектант: „AECOM“
56. „**Monash University Caulfield Campus Green**” – проектант: „Taylor Cullity Lethlean Landscape Architecture“
57. „**Bondi to Bronte Coast Walk Extension**” – проектант: „ASPECT Studios“
58. „**Centenary Square**” – проектант: „JMDdesign“
59. „**The Goods Line**” – проектант: „ASPECT Studios“
60. „**Jim Stynes Bridge Project**” – проектант: „Oculus Landscape Architecture“
61. „**St-Flour**” – проектант: „In Situ Architectes Paysagistes“
62. „**Le Ban St Martin Town Centre**” – проектант: „Agence Babylone“
63. „**Masonic Amphitheatre and Smith Creek Pedestrian Bridge**” – проектант: „design/buildLAB“

64. „**Roombeek the Brook**” – проектант: „Buro Sant en Co“
65. „**Landmark Lusatian**” – проектант: „Stefan Giers“
66. „**Landschaftspark Duisburg Nord**” – проектант: „Latz + Partner“
67. „**Museum of Steel**” – проектант: „Surfacedesign Inc.“
68. „**Roman Quarry Redesign**” – проектант: „AllesWirdGut“
69. „**Hageveld Estate**” – проектант: „HOSPER Landscape Architecture and Urban Design“
70. „**Galindez Slope**” – проектант: „ACXT“
71. „**119_Place Saint Rémy**” – проектант: „K2A“
72. „**Indigo Park Playgrounds**” – проектант: „Ballistic Architecture Machine (BAM)“
73. „**The Redevelopment of Irun’s Old Town Square**” – проектант: „SCOB Architecture & Landscape“
74. „**Play Landscape be-MINE**” – проектант: „Carve Landscape Architecture“ и „OMGEVING Landscape Architecture“
75. „**Bostanlı Footbridge & Bostanlı Sunset Lounge**” – проектант: „Studio Evren Başbuğ Architects“
76. „**Faaborg Harbor Bath**” – проектант: „JDS“ и „Urban Agency“
77. „**The Kalvebod Waves**” – проектант: „JDS“ и „Urban Agency“
78. „**Frew Park Arena Play Structure**” – проектант: „Guymer Bailey Landscape“
79. „**Pod Playground**” – проектант: „Taylor Cullity Lethlean Landscape Architecture“
80. „**National Museum In Szczecin – Dialogue Centre Przelomy**” – проектант: „KWK Promes“
81. „**Yueyuan Courtyard**” – проектант: „Z+T Studio“
82. „**The Hillside Eco-Park**” – проектант: „Z+T Studio“
83. „**Rambla de Sants**” – проектант: „Ana Molino Sergi Godia“
84. „**The Värtan Ferry Terminal**” – проектант: „C.F. Møller“, „Nivå Landskapsarkitektur“
85. „**MAX IV Laboratory Landscape**” – проектант: „Snøhetta“
86. „**University Hospital Brussels**” – проектант: „OMGEVING Landscape Architecture“
87. „**Town Hall Square In Meilen**” – проектант: „Studio Vulkan Landschaftsarchitektur“
88. „**Water-retention Boulevard**” – проектант: „ELYPS Landscape + Urban Design“
89. „**Beiqijia Technology Business District**” – проектант: „Martha Schwartz Partners“
90. „**Yongqing Fang**” – проектант: „Lab D+H“
91. „**Zaryadye Park**” – проектант: „Diller Scofidio + Renfro“, „MVRDV“, „ТПО РЕЗЕРВ“

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА

№	Критерий	Процентно участие
1.	Добро познаване на материала в неговата историческа и теоретична част.	40%
2.	Сравнителни анализи, съчетаване на изводи от историята и теорията на парковата и ландшафтна архитектура	30%
3.	Подходящо илюстриране със схеми на исторически и/или съвременни паркове и на елементите в изграждането им	20%
4.	Стил на представяне на текстовата част, графични средства, професионална култура	10%

Забележки:

1. Минималната оценка за вземане на изпита е 3.00, а не 2.50
2. Максималната оценка при отлично развит **само един въпрос** е 3.00
3. Използване **само на текстовете от презентациите не се приема**.

София 2022/2023 уч.год.

кат."Градоустройство"

доц. д-р арх. Георги Бояров

гл. ас. д-р арх. Владимир Чангулев